

Gemeenten Hengelo, Borne en Haaksbergen Samenwerking met ROC

De gemeenten Hengelo, Borne en Haaksbergen zetten in samenwerking met het ROC van Twente een duaal traject op voor een brede doelgroep statushouders met een uitkering. Naast werkervaring en taal zet de pilot ook nadrukkelijk in op branchegerichte vakscholing.

GEMEENTE BORNE

Aanleiding en doelgroep

De doelgroep van de pilot omvat inburgeraars die kort geleden, iets langer geleden en ongeveer een jaar geleden in Nederland zijn gekomen en die recht hebben op een uitkering op grond van de Participatiewet. De gemeenten hebben de doelgroep bewust breed gehouden om te bezien voor welk type inburgeraars dit duale traject in de praktijk geschikt blijkt. Deze kennis zal in de voorbereiding op de invoering van de nieuwe Wet Inburgering gebruikt worden, zodat er indien nodig ook andere trajecten opgezet kunnen worden.

Doelen en verwachtingen

De pilot beoogt inburgeraars duale trajecten aan te bieden waarin de onderdelen taal en toeleiding naar (vrijwilligers)werk naast elkaar worden aangeboden. De verwachting is dat dit de volgende opbrengsten heeft:

- een versnelde taalverwerving, doordat de taal wordt geoefend in de praktijk;
- de inburgeraars actief houden, doordat ze participeren;
- betere integratie, doordat men kennis opdoet over de Nederlandse maatschappij en beter de taal spreekt.

Het doel van de pilot is om vijftig deelnemers te bereiken, verspreid over de drie gemeenten. Eventueel zijn ook inburgeraars uit andere gemeenten in de arbeidsmarktregio welkom om deel te nemen in het duale traject. Men streeft verder naar een spreiding binnen de groep deelnemers naar herkomst, geslacht en moment van binnenkomst in Nederland. Ook dient een aantal gezinsmigranten aan de pilot deel te nemen.

Werving en intake

Voor de uitvoering van het duale traject werkt de gemeente samen met het ROC van Twente. Dit is in de regio verreweg de grootste aanbieder van taalcurricula voor inburgeraars, met rond de 600-700 cursisten. Het ROC maakt een voorselectie van potentiële deelnemers voor het project, op basis van de eerdergenoemde doelgroepbeschrijving. Er is voor gekozen om telkens een bestaande taalklas als deelnemersgroep in de pilot op te nemen. Voordeel hiervan is dat deze deelnemers allen hetzelfde taalniveau en hetzelfde taalrooster hebben, waardoor de andere groepsgewijze trajectonderdelen hier gemakkelijk omheen gepland kunnen worden. Daarnaast konden ook klantmanagers inburgeraars doorverwijzen. Na een intakegesprek met een klantmanager volgt een kick-off waar een toelichting op de pilot wordt gegeven, deelnemers vragen kunnen stellen en waar zij worden gemotiveerd om deel te nemen.

Deelname aan het duale traject is vrijwillig, maar niet vrijblijvend. De gemeente zet erop in om inburgeraars te motiveren om deel te nemen aan het traject door het te presenteren als een mooie kans. Men krijgt immers de kans om zonder extra kosten deel te nemen aan een intensief programma dat naar verwachting bijdraagt aan de taalverwerving, kansen op de arbeidsmarkt, en participatie in de samenleving. Deelnemers tekenen een intentieverklaring tot deelname, waarmee ze onderschrijven dat zij zich inzetten voor een succesvol resultaat.

Activiteiten binnen traject

Deelnemers krijgen na vestiging in de gemeente een gespecialiseerde klantmanager toegewezen die de deelnemer volgt en begeleidt tijdens de uitkeringsperiode. De klantmanager krijgt de totale regie in handen en is het aanspreekpunt voor de inburgeraar in geval van (hulp)vragen. De klantmanager heeft het overzicht over het weekprogramma, monitort de voortgang van het traject en legt de verbinding tussen

de verschillende betrokken professionals (te weten de taaldocent, de werkgever/de stage en eventuele hulporganisaties). De klantmanagers kennen de doelgroep en de Wet Inburgering, evenals de lokale sociale kaart. Dit alles vergroot de slagingskans voor de deelnemers.

Binnen de pilot volgen de deelnemers een weekvullend programma, waarin de inburgeringslessen worden gecombineerd met vakscholing, modules over zelfredzaamheid en het opdoen van werkervaring:

- **Drie dagdelen taallessen i.h.k.v. de inburgering.** De formele taallessen worden verzorgd door ROC van Twente, locatie Hengelo. Omdat de deelnemers reeds cursist zijn bij het ROC van Twente, hoeven zij niet te wisselen van taalaanbieder en kunnen ze hun bestaande taaltraject voortzetten.
- **Één dagdeel 'module'.** Lessen over onderwerpen zoals gezondheid, financiële zelfredzaamheid, solliciteren, digitale vaardigheden, interculturele training, ontdekken en inzetten van talenten, jezelf presenteren en studie- of werkoriëntatie. Hiermee worden mogelijke belemmeringen voor arbeidsparticipatie verminderd en wordt participatie bevorderd. De lessen worden door verschillende lokale partijen gegeven (GGD, bibliotheek, stadsbank, klantmanagers, leerwerkloket etc.).
- **Één dagdeel branchegerichte vakscholing.** Praktijklessen ontwikkeld door het ROC van Twente die zijn afgestemd op de doelgroep inburgeraars. De vakscholing kan op verschillende branches gericht zijn, waaronder de techniek en zorg, en beslaat tien weken. Het ROC beschikt hiervoor over praktijklokalen. Daarnaast is er specifiek aandacht voor vaktaal in deze lessen. De vakscholing laat deelnemers kennismaken met het werk in een sector en hier enige basisvaardigheden in opdoen, waarmee ze zich kunnen profileren richting werkgevers.
- **Één tot vijf dagdelen (vrijwilligers)werk.** Aansluitend op de mogelijkheden en belemmeringen van de deelnemer participeert men voor een tot vijf dagdelen per week in betaald of onbetaald werk. De bemiddeling naar werk wordt uitgevoerd door gemeentelijke participatie- en werkcoaches. In het (vrijwilligers)werk is speciale aandacht voor 'stagebegeleiding' en praktijkopdrachten.

Voorkomen van drukte

Gaandeweg de uitvoering bleek dat het programma voor sommige deelnemers te druk was. Daarop is het programma gewijzigd van vijf naar vier dagdelen per week, door de module en de vakscholing af te wisselen (en dus niet parallel te laten lopen).

Impact coronacrisis op de uitvoering

Vanwege de coronacrisis konden er enige tijd geen fysieke activiteiten georganiseerd worden. Omdat de dagdelen module en branchegerichte scholing een sterke focus hadden op het 'beleven' van de cursusinhoud, is ervoor gekozen om deze activiteiten gedurende de lockdown(s) niet online voort te zetten, maar stil te leggen. Pilotdeelnemers hadden in die periode dus alleen (online) taallessen in het kader van de inburgering. Omdat de pilot hiermee lange tijd stil lag, konden minder groepen starten dan beoogd (twee in plaats van drie) waardoor het beoogde aantal deelnemers niet bereikt werd.

De gemeente beoogde vier reeksen branchegerichte scholing te bieden, gericht op de sectoren logistiek, horeca, zorg/dienstverlening en techniek. Elk van de deelnemers zou twee van deze modules kunnen volgen. Doordat er echter minder groepen konden starten en de vakscholing tijdelijk stil lag door corona, konden de lessen over de logistiek en horeca uiteindelijk niet doorgaan. Elke deelnemersgroep heeft daardoor slechts één reeks praktijkmodules kunnen volgen. Sommige deelnemers hadden geen interesse in de desbetreffende sector, wat hun motivatie niet ten goede kwam.

Bemiddeling naar werk

Het werven van werkplekken bij werkgevers en vrijwilligersorganisaties is primair de verantwoordelijkheid van de gemeente Hengelo en vindt daarmee buiten de pilot plaats. De matching is maatwerk, waarbij zowel wordt gekeken naar de voorkeuren van de deelnemer als naar een realistisch arbeidsmarktperspectief. Het beeld is dat de bemiddeling naar werk door de coronacrisis belemmerd is. Wel zijn enkele deelnemers, mede dankzij de vakgerichte scholing, doorgestroomd naar stages en vervolgens naar betaalde banen bij reguliere werkgevers in de desbetreffende sector. De begeleiding naar vrijwilligerswerk is sterk belemmerd doordat vanwege de coronacrisis veel instellingen voor vrijwilligerswerk gesloten waren.

Begeleiding van de deelnemers

De inburgeraar wordt gedurende het traject door verschillende personen begeleid:

- **Klantmanager gemeente:** heeft de regierol, en onderhoudt contact met de andere professionals.
- **Werkcoach/participatiecoach (gemeente):** koppelt de deelnemer aan respectievelijk een betaalde werkplek of een andere vorm van participatie. Hiertoe hebben ze een netwerk onder werkgevers.
- **Verrijker (ROC):** taaldocent die ook individuele begeleiding biedt en meezoekt naar een werkplek.
- **Maatschappelijk begeleider (Menthol):** is niet betrokken bij het duale traject, maar staat in contact met klantmanager.

De klantmanager en de werkcoach of participatiecoach rapporteren hun klantcontacten in het klantvolgsysteem, waardoor zij onderling altijd op de hoogte zijn van de stand van zaken. Meerdere keren gedurende het traject vinden er driegesprekken plaats: (1) tussen de verrijker, de klantmanager en de deelnemer of (2) tussen de participatie/werkcoach, de werkgever en de deelnemer. Daarbij wordt de voortgang van de deelnemer besproken en eventuele wensen tot bijstelling van het traject.

Samenvattend zijn de kernelementen van de aanpak:

- taalverwerving en het opdoen van werkervaring verlopen parallel;
- branchegerichte vakscholing voor alle deelnemers;
- thematische lessen gericht op het wegnemen van belemmeringen.

Betrokken partijen en samenwerking

Het traject wordt in samenwerking tussen de gemeenten Hengelo, Borne en Haaksbergen en het ROC van Twente uitgevoerd. Voor de onderdelen 'module' en 'vakscholing' treden de gemeenten op als opdrachtgever (en financier) en het ROC van Twente als opdrachtnemer. De inburgeraars financieren de taalles vanuit hun DUO-lening. Omdat zij bij de start reeds cursisten waren bij het ROC van Twente, hoeven zij niet te wisselen van taalschool.

De samenwerking met het ROC van Twente is nieuw en voor het doel van deze pilot (en met het oog op de nieuwe Wet Inburgering) geïnitieerd. De keuze voor het ROC van Twente is ingegeven vanuit het feit dat zij de grootste taalaanbieder in de regio zijn. Door de samenwerking hebben de gemeentelijke klantmanagers beter inzicht verkregen in de vorderingen van de deelnemers op het gebied van taal. Dit wordt als grote meerwaarde gezien, omdat eventuele absentie in de taal cursus zo tijdig wordt gesignaleerd en de bemiddeling naar werk kan worden afgestemd op de voortgang van de taallessen. Tevens beschikt het ROC van Twente over lesmaterialen en praktijklokalen voor uiteenlopende vakgebieden.

Op coördinerend niveau zijn de volgende professionals betrokken bij de pilot:

- **Coördinator inburgering (gemeenten):** aanspreekpunt en klankbord voor de medewerkers van de gemeenten (klantmanagers, werkcoaches en participatiecoaches), en inzetbaar bij eventuele problemen. De coördinator kent de doelgroep en de sociale kaart van de gemeenten zodat extra ondersteuning of hulpverlening tijdig ingezet kunnen worden. Daarnaast heeft de coördinator ook contact met de werkgevers en maatschappelijke organisaties die een rol vervullen in het project.
- **Coördinator inburgering (ROC van Twente):** eerste aanspreekpunt voor de docenten/medewerkers van het ROC van Twente. Deze coördinator heeft dezelfde rol als de coördinator vanuit de gemeenten en zij werken onderling nauw samen.
- **Onderwijskundige (ROC van Twente):** toetst de voortgang van de deelnemers op taalniveau en voert tussentijdse evaluaties uit. Na afloop van het project levert de onderwijskundige o.a. een programmaplan, methodiekbeschrijving en eindevaluatie op, incl. aanbevelingen voor toekomstige trajecten.
- **Regiocoördinator (via Divosa):** stuurt de begeleidingsgroep van het pilotproject aan.

De begeleidingsgroep draagt zorg voor de algemene aansturing en monitort de voortgang, en bestaat uit de onderwijskundige van het ROC, de manager van het ROC, twee klantmanagers, de gemeentelijke coördinator duale trajecten, de regiocoördinator inburgering en de projectleider veranderopgave inburgering. De begeleidingsgroep is verantwoordelijk voor de inhoudelijke evaluatie aan het einde van de projectperiode, en deelt frequent de bevindingen uit het project met de regionale werkgroep Voorbereiding Inburgering waarin alle gemeenten van de regio Twente vertegenwoordigd zijn.

Geleerde lessen

De uitvoerders hebben tijdens de uitvoering van de pilot de volgende lessen geleerd over duale trajecten:

- Een duaal traject bevordert de taalverwerving van de doelgroep en bevordert daarnaast een snellere activering en bemiddeling richting werk. Inburgeraars worden niet langer 'losgelaten' tijdens de inburgering.
- Praktijkgerichte taalverwerving heeft sterke meerwaarde voor ouderen en minder taalvaardigen. Zij leren minder goed in een schoolse omgeving. Het ervaren van de werkinhoud in een praktijklokaal werkt bovendien enthousiasmerend. De inburgeraar kan er zo achter komen of zij beroepsmatig in die richting verder willen.
- De toegenomen samenwerking tussen de gemeente en het ROC heeft sterke meerwaarde voor de begeleiding van inburgeraars. De gemeente heeft beter inzicht in de voortgang van de taalles en kan hierop inspelen, en taal en participatie worden op elkaar afgestemd.

Zie ook

- Contactpersoon: Roel Prins, projectleider sociale zaken, gemeente Hengelo, r.prins@hengelo.nl